

УДК 681.518.54

Луценко О.А. аспірант спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Науковий керівник: Вихлюк М.І., к.е.н., доцент кафедри економіки фінансів та обліку

(Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет», м. Київ, Україна)

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кредитування сільського господарства сьогодні дуже актуальне. Державі органи заохочують банки видавати кредити сільськогосподарським підприємствам. Протягом останніх років спостерігається високий рівень кредитування сільського господарства, а розподілення кредитних коштів у цьому секторі покращується з кожним роком. Сьогодні, в час війни, банкіри вважають сільськогосподарський сектор чи не єдиною потенційною сферою для кредитування, хоча кредитування сільськогосподарських підприємств вважається як один із видів діяльності з високими кредитними ризиками у фінансовій сфері.

Розуміння усіх кредитних ризиків має безперечно вагоме значення для майбутнього збільшення фінансування, та розуміння бізнес можливостей у кредитуванні сільськогосподарських підприємств. Сьогодні більшість банків не має спеціалізованої політики або системи, щодо ризиків кредитування сільськогосподарських підприємств, для управління сільськогосподарським портфелем. Ми бачимо, що ризики кредитування сільського господарства розглядаються нарівні з ризиками інших секторів, однак настав час розробити спеціалізовану систему управління ризиками сільськогосподарських підприємств.

А.Г. Загородній [1,с.499], сполучає кредитний ризик із невиконанням позичальником його зобов'язань щодо кредитора – можливістю відмови позичальника від сплати відсотка за кредит або повернення самого кредиту. Базельський комітет банківського нагляду визначає кредитний ризик, як можливість того, що позичальник банку або контрагент не зможе виконати свої зобов'язання відповідно до узгоджених умов. Таким чином, кредитні ризики включають як ризик дефолту, так і ризик погіршення кредитного стану. Кредитний ризик, зазвичай, прийнято вважати вищим для надання позик сільськогосподарським підприємствам, оскільки існує високий рівень ризику, з яким стикається сама галузь.

Покращене управління ризиками зробить більш продуктивнішим сільськогосподарські підприємства, що сприятиме продовольчій безпеці країни і світу, зменшить бідність в сільському регіоні, підтримуватиме зайнятість населення, тощо. Управління кредитними ризиками сільськогосподарських підприємств сприятимуть підвищенню доходів та прибутку, розширять фінансову доступність, надасть більш широкий доступ до кредитів, та створить міцний зв'язок сільськогосподарськими підприємствами та надавачами фінансових послуг, що призведе до ще більшого зростання агроекономіки.

Форс-Мажорний ризик часто виокремлюють у структурі кредитного ризику, як окрему групу. П.М. Сорока та Б.П. Сорока виділяють такі його різновиди: непереборна сила (стихійні лиха та інші обставини, які неможливо передбачити, або яким неможливо запобігти) та юридичний форс-мажор (заборона імпорту або експорту, валютні обмеження тощо) [2].

Як правило, усі банки мають такі стратегії управління кредитами ризиками, які розглядають усі кредити за номіналом, включаючи сільськогосподарські підприємства. Однак через характер діяльності, кредит сільськогосподарським підприємствам потребує послідовного, та більш ретельного моніторингу для зменшення дефолту.

Чому фінансові установи не розглядають пропозиції сільськогосподарських підприємств: нестабільні грошові потоки; недоступна або недостатня застава; сільськогосподарські клієнти за своєю природою ризикованіші, ніж інші клієнти; поганий внутрішній рейтинг позичальників; вищі транзакційні витрати під час обслуговування у віддаленій місцевості; погана попередня кредитна історія; відсутність політики агрокредитування для конкретного підсектору з боку банку; нестача досвіду та знань у конкретній галузі сільського господарства у банкіра.

В даний час у галузі немає конкретних моделей для роботи з супутнім ризиком, та його можливим зниженням з моменту виникнення, до завершення кредитного циклу. Розробка сигналу раннього попередження на основі аналізу даних, використання супутникових технологій, даних польової перевірки, та її періодичних висновків, дозволяє своєчасно ініціювати ідентифікацію конкретних дій. Ризик дефолту залежить від характеру діяльності, досвіду фермера в даному секторі, кон'юнктури ринку, управлінські навички фермерів, наявність страховки, агрокліматичні умови тощо. Ініціювання, андеррайтинг, моніторинг, збирання та нарощування потенціалу - є ключовими стовпами кредиту сільськогосподарських підприємств, та повинні використовуватися обережно, для розробки сигналів раннього попередження.

Список використаних джерел:

1. Загородній А.Г. (2005) Фінансово-економічний словник. Львів: Львівська політехніка, С 714 .
2. Сорока П.М., Сорока Б.П. (2006) Економічні та фінансові ризики: навчальний посібник. Київ: Університет «Україна», С 266 .

УДК 681.518.54

Касьяненко Л.В., доцент кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

Мартиненко Д.Д., студент спеціальності 076 Підприємництво та торгівля

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Одними із складових сучасних проблем економічного розвитку України це корупція та високий рівень бюрократії. Корупція - це незаконне використання влади або посадового становища з метою отримання неправомірної вигоди. Це може включати в себе хабарництво, вимагання викупу, підробку документів, використання підроблених документів та інші дії, які допомагають отримати неправомірну вигоду. Корупція може відбуватися на будь-якому рівні, від керівників великих компаній до невеликих посадовців у муніципалітетах. Вона призводить до складних економічних наслідків, таких як зниження інвестицій, зменшення економічного зростання та погіршення бізнес-клімату.

Високий рівень бюрократії - це інший аспект проблеми, яка пов'язана зі складністю та заплутаністю процесів, необхідних для отримання різних дозволів, ліцензій та інших формальностей. Це може включати в себе велику кількість документів, які необхідно подати, тривалі строки розгляду та багато інших вимог. Високий рівень бюрократії часто створює надмірні та непотрібні перешкоди для бізнесу та інших організацій, що призводить до затримок у виконанні проектів, збільшення витрат та погіршення конкурентоспроможності.

Крім того, корупція та бюрократія стають головними перешкодами для іноземних інвесторів, які хотіли б вкладати свої кошти в українську економіку. Законодавча база для залучення іноземних інвестицій в Україні існує, однак її реалізація ускладнюється високим рівнем корупції, відсутністю чіткої правової системи та відсутністю